Europos buhalterių federacija
Fédération des Experts comptables Européens

Informacinis dokumentas

Skatinti pasitikėjimą ir vientisumą

2014 m. birželis

NE AUDITO PASLAUGŲ TEIKIMAS VIEŠOJO INTERESO ĮMONĖMS, KURIOS YRA TEISĖS AKTŲ NUSTATYTĄ AUDITĄ ATLIEKANČIŲ AUDITORIŲ KLIENTAI. Būtinybė išaiškinti ir suderinti

Įžanga

Atsižvelgdama į įgyvendinamus naujus Europos Sąjungos teisės aktus, reglamentuojančius auditą, FEE siekia šiame dokumente išanalizuoti problemas, su kuriomis susidurs viešojo intereso įmonės (VIĮ), jų audito komitetai ir auditoriai, siekdami išsiaiškinti teisės aktuose nurodytas auditoriaus nepriklausomumo nuostatas, susijusias su ne audito paslaugomis (NAP), kurias auditoriais teikia teisės aktų nustatyto audito klientams – VIĮ.

Dėl tam tikrų teisės aktų straipsnių formuluotės, suteikta galimybė juos labai įvairiai interpretuoti. Europos apskaitos profesijos atstovai yra įsipareigoję informuoti apie tokius aiškinimus per diskusijas, siekiant kiek įmanoma padidinti taikymo srities ir esmės nuoseklumą. Be to, kaip nurodyta toliau, iškilo vertimo problemų, kurios taip pat gali turėti įtakos siekiui užtikrinti nuoseklų teisės aktų taikymą ES.

Nerealu tikėtis, kad visos valstybės narės pasirinks vienodą įgyvendinimo metodą, tačiau dėl to, kaip smarkiai šie metodai skirsis, didės verslo įmonių veiklos sudėtingumas ir sąnaudos, o tai nedidins pasitikėjimo verslo plėtra ES.

Pagrindinė informacija

Reikalavimai, susiję su NAP, kurias teisės aktų nustatytą auditą atliekantys auditoriai teikia savo klientams – VIĮ, pateikti šiuose teisės aktuose:

- **Direktyvoje 2014/56/ES**[1], kuria iš dalies keičiama Direktyva 2006/43/EB (SAD) dėl teisės aktų nustatyto metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės audito. „Direktyva" šiame dokumente reiškia iš dalies pakeistą SAD 2006/43/ES, siekiant įtraukti pakeitimus, nurodytus Direktyvoje 2014/56/ES; ir
- **Reglamente (ES) 537/2014**[2], kuriame, be Direktyvoje nurodytų reikalavimų, pateikti papildomi reikalavimai, susiję su teisės aktų nustatytu VIĮ auditu (toliau – Reglamentas)[3].

Atsižvelgiant į tai, kad pagal Direktyvą valstybėms narėms suteiktas dvejų metų pereinamasis laikotarpis ir leidimas dviems metams atidėti daugumos Reglamento nuostatų taikymą, pradėtas vykdyti įgyvendinimo ir aiškinimo procesas.

Nors auditą reglamentuojantys teisės aktai pirmiausia skirti ES veikiančių auditorių profesijai, jie taip pat nustato reikalavimus VIĮ ir jų audito komitetams. Todėl, siekiant padidinti priežiūros sistemos, reglamentuojančios ES atliekamą teisės aktų nustatytą auditą, suderinamumą ir užtikrinti, kad būtų sumažinta bet kokia verslo įmonėms tenkanti našta, labai svarbu, kad teisės aktai visose ES valstybėse narėse būtų veiksmingai įgyvendinti. Tai bus nelengva, nes suinteresuotosios šalys, įskaitant valstybes nares, jau pranešė apie problemas dėl tam tikrų naujų teisės aktų straipsnių prasmės. Todėl šiame dokumente siekta išskirti kai kurias svarbiausias nustatytas problemas.

[1] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0056&from=EN
[2] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0537&from=EN
[3] Nors tai Reglamentas, jame nurodyta daugybė pasirinkimo galimybių, dėl kurių gali būti neįmanoma ES vienodai įgyvendinti naujų reikalavimų. FEE paskelbė lentelę, kurioje apibendrino visas galimybes. Ją galima rasti: http://www.fee.be/images/publications/auditing/Option_Table_-_Audit_Regulation_2014.pdf
Taip pat pateikta nuoroda į FEE parengtą informacinį leidinį, kuriame apibendrinti pagrindiniai abiejų teisės aktų reikalavimai. Jį galima rasti: http://www.fee.be/index.php?option=com_content&view=article&id=1419&Itemid=106&lang=en

Teisės aktų nuostatos dėl auditoriaus nepriklausomumo tam tikru atžvilgiu atitinka požiūrį, kurio laikomasi Tarptautinių buhalterių etikos standartų valdybos (TBESV) kodekse[4], įskaitant požiūrį į grėsmes ir apsaugos priemones.

Tačiau tiek Direktyvoje, tiek Reglamente nurodyti keli reikalavimai, kurie yra griežtesni nei šiuo metu daugumoje ES valstybių narių taikoma praktika. Tai ypač taikytina nuostatoms, kurios galioja auditoriams, teikiantiems NAP paslaugas teisės aktų nustatyto audito klientams, kurie yra VIĮ, todėl šie reikalavimai sudaro svarbiausią šio dokumento dalį.

Nors Direktyvoje pateikta VIĮ apibrėžtis beveik atitinka ES Apskaitos direktyvoje[5] bei 2006 SAD pateiktą apibrėžtį, įmonės, kurioms taikomos nuostatos dėl audito komiteto ir auditoriaus nepriklausomumo, skaičius turėtų išaugti pradėjus įgyvendinti Direktyvą. Taip atsitiks dėl panaikintos valstybių narių galimybės šias VIĮ nuostatas taikyti tik įmonės, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamose rinkose.

Audito komitetas. Pagrindinis vaidmuo vykdant auditorių nepriklausomumo priežiūrą[6]

Pagal Direktyvos 39 straipsnio 6 dalies reikalavimus užkraunama didžiulė atsakomybė audito komitetui už teisės aktų nustatytą auditą atliekančių auditorių nepriklausomumo stebėseną ir peržiūrą. Ši nuostata kai kuriose valstybėse narėse tik dabar įsigalios, todėl audito komiteto nariams gali prireikti papildomų gairių, kaip geriau atlikti tokias pareigas. Viena iš pagrindinių problemų šiame kontekste yra audito komiteto atsakomybė už NAP teikimo audituojamoms įmonėms priežiūrą.

Audito įmonėms ir bet kuriems tinklo nariams leidžiama NAP teikti VIĮ, jos patronuojančiai ir kontroliuojamoms įmonėms, veikiančioms ES, išskyrus paslaugas, kurios draudžiamos pagal Reglamento 5 straipsnio 1 dalį (arba bet kokias papildomas valstybės narės draudžiamas paslaugas), jeigu VIĮ audito komitetas patvirtino tokias paslaugas. Taip pat yra nustatyta „viršutinė riba“ – didžiausias per finansinius metus leistinų teikti NAP kiekis.

Prieš suteikdamas pritarimą, audito komitetas privalo įvertinti grėsmes auditoriaus nepriklausomumui ir bet kokias būtinas apsaugos priemones, taikytas konkrečiomis aplinkybėmis. Reglamente nenurodyta, ar tokį pritarimą audito komitetas turėtų suteikti remdamasis savo parengtu ir patvirtintu leidžiamų NAP sąrašu, ar jis turėtų įvertinti ir patvirtinti kiekvieną paslaugą atskirai. FEE mano, kad siekdamas sumažinti priežiūros naštą, verslo įmonės rinksis pirmąjį metodą.

Audito komitetas įpareigotas prižiūrėti, kaip audito įmonė teikia ne audito paslaugas (NAP), ir nustatyti NAP paslaugų, kurias audito klientas gali įsigyti iš audito įmonės, tvirtinimo procesą. Neatsižvelgiant į tai, ar audito komitetas nuspręs patvirtinti leidžiamų NAP sąrašą, ar peržiūrėti kiekvieną paslaugą atskirai, prieš patvirtindamas tokias paslaugas, jis visada privalės įvertinti grėsmes auditoriaus nepriklausomumui ir bet kokių taikomų apsaugos priemonių tinkamumą.

Draudžiamos viešojo intereso įmonėms teikti ne audito paslaugos

Draudimas teikti NAP, taikomas audito įmonėms ir jų tinklui

Reglamento 5 straipsnio 1 dalyje pateiktas NAP, kurias draudžiama audito įmonėms ar bet kuriam jų tinklo nariui teikti teisės aktų nustatyto audito klientui, kuris yra VIĮ, jos patronuojančiai įmonei ar kontroliuojamoms įmonėms, veikiančioms ES, sąrašas (vadinamas „juoduoju sąrašu“). Todėl šis straipsnis, palyginti su straipsniu, reglamentuojančiu „viršutinę ribą“ (žr. toliau), taikomas ne tik audito įmonėms, bet ir kitiems jų tinklo nariams. Šio informacinio dokumento **priede** pateiktas draudžiamų NAP sąrašas ir lygiaverčių reikalavimų, pateiktų BTESV kodekse, palyginimas.

4 http://www.ifac.org/sites/default/files/publications/files/2013-IESBA-Handbook.pdf

5 2013 m. Apskaitos direktyvos 2 straipsnis, pateiktas adresu: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:182:0019:0076:EN:PDF

6 VIĮ gali būti atleidžiamos nuo prievolės sudaryti audito komitetą, jeigu jos pagal valstybių narių teisines nuostatas turi lygiavertes funkcijas vykdančius organus. Taip pat, laikantis proporcingumo principo, mažos arba vidutinės įmonės gali būti atleidžiamos nuo tokios prievolės, jeigu jų audito komiteto funkcijas atlieka administracinis ar priežiūros organas.

Draudimo galiojimo laikotarpis

Draudimas taikomas laikotarpiu nuo audito laikotarpio pradžios iki audito išvados paskelbimo. Draudimas teikti tam tikras paslaugas, kurios priskiriamos kategorijai „vidaus kontrolės arba rizikos valdymo procedūrų, susijusių su finansinės informacijos rengimu ir (arba) kontrole, planavimas ir diegimas“ arba „finansinių informacijos technologijų sistemų planavimas ir diegimas“, papildomai taikomas finansiniams metams, einantiems prieš finansinius metus, kuriais bus atliekamas auditas. Būtina pabrėžti, kad VIĮ ir ypač jų audito komitetai privalo, rinkdamiesi teisės aktų nustatytą auditą atliekantį auditorių ir (arba) rengdami politiką dėl paslaugų teikėjų, privalo atkreipti dėmesį į šį papildomą draudimo laikotarpį.

Kalbant apie kitus Reglamento reikalavimus, nurodytus toliau, būtina išsiaiškinti, kuriais finansiniais metais tokie draudimai pirmą kartą įsigalios. Jeigu laikomasi prielaidos, kad VIĮ finansiniai metai pasibaigė 2016 m. gruodžio 31 d., logiška būtų teigti, kad minėtas laikotarpis vykdant teisės aktų nustatytą auditą turėtų prasidėti 2017 m. finansiniais metais. Tai turėtų būti pagrįsta prielaida, kad Reglamento nuostatos neturėtų būti taikomos retrospektyviai.

ES metodo dėl draudžiamų NAP taikymo pasekmės

Nenuoseklaus aiškinimo rizika

Siekiant sumažinti poveikį verslui, labai svarbu, kad ES būtų kiek įmanoma vienodas galiojančių teisinių reikalavimų supratimas ir nuoseklus jų aiškinimas. Būtinas dvejopas nuoseklumas:

- nuostatų taikymo srities; ir
- formuluotės prasmės.

Kalbant apie antrąjį punktą, kyla rizika, kad ES bus skirtingai aiškinamos draudžiamos NAP, nurodytos Reglamento 5 straipsnio 1 dalyje, nes nėra pagrindžiančių nuorodų. Tokia problema gali išplisti visame pasaulyje. Jeigu nebus parengtos papildomos konkrečių draudimų aiškinimo gairės, skirtos tiems, kuriems tie draudimai galioja, kyla realus pavojus, kad taisyklių pritaikomumas, nuoseklumas ir veiksmingumas ne pagerės taip, kaip to siekiama pradėjus taikyti Reglamentą, o pablogės.

Siekiant pašalinti šį trūkumą, galima būtų remtis atitinkamomis BTESV kodekso nuostatomis arba Europos Komisijos (EK) rekomendacijomis 2002/590/EB dėl teisės aktų nustatytą auditą atliekančių auditorių nepriklausomumo ES, kad tie, kuriems taikomi tokie NAP draudimo reikalavimai, galėtų suprasti, kurios NAP iš tikrųjų yra draudžiamos.

Nėra lygiaverčių nuostatų

BTESV kodekse ir EK rekomendacijose nėra lygiaverčių nuostatų dėl Reglamento 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų draudimų. Pavyzdžiui, nėra nuostatų, reglamentuojančių mokesčių paslaugas, susijusias su „muitais“ arba „viešųjų subsidijų ir mokesčių paskatų nustatymu“. Dėl to atsiranda spragos, kurios ypač nenaudingos audito komitetams. Todėl FEE prašo EK pradėti diskusiją su pagrindinėmis suinteresuotomis šalimis, t. y. verslo atstovų organizacijomis ir audito profesijos atstovais, siekiant padėti visiems vienodai suprastai tai, ką tiksliai reiškia konkretus draudimas.

Būtinas vienodas požiūris į Reglamento nuostatų taikymo sritį ir jų reikšmę. Jeigu BTESV Etikos kodekse arba Europos Komisijos (EK) rekomendacijose 2002/590/EB yra susijusių nuorodų dėl lygiaverčių nuostatų, jas būtina taikyti. Šio informacinio dokumento priede pateiktas Reglamente (ES) 537/2014 nurodytų draudžiamų paslaugų ir BTESV Etikos kodekse pateiktų VIĮ auditui taikomų draudimų palyginimas.

Valstybių narių galimybės išplėsti draudžiamų NAP sąrašą ir nustatyti griežtesnius reikalavimus

Valstybėms narėms suteikta galimybė nustatyti griežtesnius reikalavimus dėl:

- draudžiamų NAP sąrašo; ir (arba)
- sąlygų, pagal kurias audito įmonė arba tinklo, kuriam audito įmonė priklauso, narys gali teikti leidžiamas NAP audituojamai įmonei, jos patronuojančiai įmonei arba kontroliuojamoms įmonėms, nustatymo.

FEE norėtų paprašyti valstybių narių gerai apsvarstyti galimas tokio metodo taikymo pasekmes prieš tai, kai jos pasinaudos tokiomis galimybėmis. Jeigu tam tikros valstybės narės nuspręs dar labiau sugriežtinti reikalavimus dėl draudžiamų NAP paslaugų, kurias audito įmonės teikia teisės aktų nustatyto audito klientams, kurie yra VIĮ, teks susidurti su pasekmėmis – nevienodomis ir fragmentuotomis reguliavimo sistemomis, dėl kurių bus sunkiau reguliuoti bendrąją rinką. Didžiausia našta teks VIĮ, kurios veikia tose valstybėse narėse, kurios nesinaudoja valstybėms narėms suteiktomis galimybėmis ir taiko kitus metodus. Tai parodyta kitame puslapyje pateiktame pavyzdyje.

FEE tvirtai tiki, kad ES turėtų siekti suvienodinti šias sąlygas ir kad valstybės narės turėtų ne nustatyti papildomas draudžiamas NAP, bet laikytis ES Reglamente nurodytų tokių paslaugų sąrašo. FEE nemano, kad šioje srityje nuoseklumo galima būtų pasiekti derinantis prie valstybių narių, kurios nusprendė laikytis griežčiausios politikos dėl NAP teikimo.

Valstybės narės gali pasinaudoti galimybe taikyti griežtesnius reikalavimus ir papildyti draudžiamų ne audito paslaugų sąrašą. Būtina atidžiai išanalizuoti tokias galimybes, siekiant išvengti nenumatytų pasekmių, pvz., nevienodos ir netolygios bendros rinkos reguliavimo sistemos, kuri gali turėti didelės įtakos viešojo intereso įmonėms, veikiančioms ES.

Toliau pateikiamas **pavyzdys**, atspindintis reguliavimo sistemos sudėtingumą, kurį lemia nevienodi reguliavimo metodai:

X įmonė yra VIĮ, kuri įkurta M valstybėje narėje ir kuri yra X grupės įmonių patronuojanti įmonė. X įmonė turi pavaldžiąją Y įmonę, kuri taip pat yra VIĮ, veikianti S valstybėje narėje. M valstybė narė nepasinaudojo galimybe papildyti draudžiamų NAP sąrašą, tačiau ja pasinaudojo S valstybė narė. Dėl skirtingų reguliavimo metodų X grupė ir ypač jos audito komitetas (-ai) susiduria su pernelyg sudėtinga tvarka, siekdami nustatyti, kurias NAP, skirtas grupei ir atitinkamoms jos pavaldžiosioms įmonėms, gali pirkti iš teisės aktais nustatytą auditą atliekančios audito įmonės (-ių) ir kitų jos (jų) tinklo narių.

Valstybės narės galimybė leisti teikti tam tikras draudžiamas NAP, kurios neturi reikšmingo poveikio

Valstybės narės gali leisti audito įmonėms teikti tam tikras draudžiamas mokesčių ir vertinimo paslaugas teisės aktų nustatyto audito klientams, kurie yra VIĮ, (žr. lentelę toliau), jeigu laikomasi visų šių kriterijų:

- kai tokios paslaugos yra atskirai ar bendrai nereikšmingos arba nedaro tiesioginio poveikio audituojamoms finansinėms ataskaitoms;
- poveikio audituojamoms finansinėms ataskaitoms įvertinimas išsamiai aprašytas ir paaiškintas papildomoje ataskaitoje, kurią audito įmonė pateikia VIĮ audito komitetui; ir
- audito įmonė laikosi nepriklausomumo principo, nurodyto Direktyvoje.

Mokesčių paslaugos
i) mokesčių formų rengimas;
ii) viešųjų subsidijų ir mokesčių paskatų nustatymas, nebent su tokiomis paslaugomis susijusi teisės aktų nustatytą auditą atliekančio auditoriaus arba audito įmonės parama yra nustatyta teisės aktais;
iii) parama, susijusia su mokesčių institucijų vykdomais mokesčių tikrinimais, nebent su tokiais tikrinimais susijusi teisės aktų nustatytą auditą atliekančio auditoriaus arba audito įmonės parama yra nustatyta teisės aktais;
iv) tiesioginių ir netiesioginių mokesčių ir atidėtųjų mokesčių apskaičiavimas;
v) konsultacijos mokesčių klausimais.
Vertinimo paslaugos
i) vertinimo paslaugos, įskaitant vertinimus, susijusius su aktuarijų paslaugomis ar paramos sprendžiant ginčus paslaugomis.

Leidimas pasinaudoti tokia galimybe yra naudingas valstybėms narėms. Nors gali atrodyti, kad dėl to didėja biurokratija ir audito komitetams sunkiau taikyti tokias nuostatas, tačiau jiems suteikiamas ir tam tikro lygio lankstumas. Audito komitetas turi patvirtinti, kad būtų teikiamos tokios NAP, o tai laikoma tinkama ir proporcinga apsaugos priemone. Galiausiai, žvelgiant iš ES perspektyvos, mažai tikėtina, kad bet kokie valstybių narių nukrypimai nuo metodo turės reikšmingos įtakos bendros rinkos reguliavimo sistemai, nes NAP apibrėžtyje nurodyta, kad visos tokios paslaugos negali turėti reikšmingos įtakos finansinėms ataskaitoms.

Vertimo problemos

FEE žino apie vertimo problemas, kurios gali turėti įtakos siekiui suvienodinti teisės akto supratimą visoje ES. Pavyzdžiui, oficialiame vertime į vieną kalbą gali būti pernelyg siaurai paaiškinta tai, ką reiškia „teisinės paslaugos, susijusios su: bendro pobūdžio patarimo teikimu", tuo tarpu oficialus vertimas į kitą kalbą gali paskatinti manyti, kad draudžiamos bet kokios rūšies teisinės paslaugos. Pastaroji nuostata gali būti netgi nereikalinga remiantis tuo, kad toks draudimas įtrauktas į draudžiamų „teisinių paslaugų" subkategoriją.

Taikymas patronuojančioms ir kontroliuojamoms įmonėms

Pirmiau buvo nurodyta, kad Reglamentas taikomas ne tik teisės aktais nustatyto audito klientams, kurie yra VIĮ, bet, prireikus, ir jų ES veikiančioms patronuojančioms ir kontroliuojamoms įmonėms. Dėl tokio požiūrio kyla taikymo patronuojančioms ir kontroliuojamoms įmonėms problemų, kurios gali turėti įtakos audito įmonėms, kurios nėra audito įmonės, atsakingos už patronuojančios įmonės auditą, tinklo dalis (pvz., jeigu audito įmonė audituoja pavaldžiąją įmonę, kuri yra VIĮ, ji negali teikti į juodąjį sąrašą įtrauktų NAP grupės patronuojančiai įmonei, net jeigu ji nėra tinklo, kuris audituoja patronuojančią įmonę, dalis).

Todėl metodas, priimtą pagal teisės aktą, apima ne tik principą „audituojamos paslaugos“, kurio laikomasi BTESV kodekse, ir daugumą paslaugų, nurodytų JAV Vertybinių popierių komisijos (VPK) taisyklėse. Pagal šį principą – leisti teikti NAP, kurioms netaikomos audito įmonės atliekamos audito procedūros – leidžiama audito įmonei teikti NAP tokiai įmonei, kuri nėra audito klientas, tačiau kuri tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja audito klientą, jeigu galima pagrįstai teigti, kad:

- dėl paslaugų nekyla savikontrolės grėsmė, nes paslaugų rezultatui nebus taikomos audito procedūros; ir
- bet kokia grėsmė, kylanti teikiant tokias paslaugas, pašalinama arba sumažinama iki priimtino lygio taikant apsaugos priemones.

Tinklui priklausančios audito įmonės ne ES teikiamų NAP įtaka

Tais atvejais, kai tinklui priklausanti audito įmonė valstybėje narėje, kurioje įsikūrusi audito įmonė, teikia draudžiamas NAP kontroliuojamai įmonei, kuri priklauso ne ES įsikūrusiai grupei, pagal teisės aktą reikalaujama, kad auditorius įvertintų, ar kyla grėsmė jo nepriklausomumui dėl jo tinklo įmonės teikiamų tokių paslaugų. Jeigu laikoma, kad kils grėsmė audito įmonės nepriklausomumui, ji privalo taikyti atitinkamas apsaugos priemones ir gali toliau tęsti audito užduotį su sąlyga, kad tokių paslaugų teikimas nedarys poveikio jos profesionaliam sprendimui ir audito išvadai. Tokiu atveju laikoma, kad tinklui priklausančios audito įmonės, teikdamos tam tikras draudžiamas paslaugas, sukels tokią grėsmę audito įmonės nepriklausomumui, kurios neįmanoma sumažinti jokiomis apsaugos priemonėmis. Tokios paslaugos:

- paslaugos, apimančios bet kokį vaidmenį audituojamos įmonės valdyme ar priimant sprendimus;
- buhalterinės apskaitos tvarkymas ir apskaitos dokumentų ir finansinių ataskaitų rengimas; ir
- vidaus kontrolės arba rizikos valdymo procedūrų, susijusių su finansinės informacijos rengimu ir (arba) kontrole planavimas ir diegimas, arba finansinių informacijos technologijų sistemų planavimas ir diegimas.

Auditorius privalo įvertinti, ar teikdamas bet kokias kitas paslaugas jis pakenks audito įmonės nepriklausomumui ir todėl privalės taikyti atitinkamas apsaugos priemones.

Viršutinė ne audito paslaugų riba

Reglamento 4 straipsnio 2 dalyje nurodyta:
„Jei teisės aktų nustatytą auditą atliekantis auditorius arba audito įmonė audituojamai įmonei, jos patronuojančiajai įmonei ar jos kontroliuojamosioms įmonėms trejus ar daugiau finansinius metus iš eilės teikia ne audito paslaugas, kurios nėra šio Reglamento 5 straipsnio 1 dalyje nurodytos paslaugos, bendra atlygio už tokias paslaugas suma gali sudaryti ne daugiau kaip 70 % paskutinius trejus finansinius metus iš eilės mokamo atlygio už audituojamos įmonės ir, kai taikoma, jos patronuojančiosios įmonės, jos kontroliuojamųjų įmonių ir tos įmonių grupės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų teisės aktų nustatytą auditą (-us) vidurkio.

Taikant pirmoje pastraipoje nurodytus apribojimus neatsižvelgiama į Sąjungos ar nacionalinės teisės aktuose nustatytas ne audito paslaugas, kurios nėra 5 straipsnio 1 dalyje nurodytos paslaugos.

Valstybės narės gali nustatyti, kad kompetentinga institucija gali, teisės aktų nustatytą auditą atliekančio auditoriaus arba audito įmonės prašymu, išimtiniais atvejais leisti, kad teisės aktų nustatytą auditą atliekančiam auditoriui arba audito įmonei nebūtų taikomi pirmoje pastraipoje nurodyti reikalavimai audituojamos įmonės atžvilgiu ne ilgesnį kaip dvejų finansinių metų laikotarpį.“

Šiame straipsnyje nėra aiškiai nurodyta, kas yra konkretus reikalavimas, todėl jis aiškinamas skirtingai.

Tokios problemos aptartos toliau. Viena aišku – reikalavimas susijęs su konkrečia audito įmone, o ne su likusiomis tinklo, kuriam ši įmonė gali priklausyti, įmonėmis. Tai prieštarauja požiūriui, susijusiam su draudžiamų NAP sąrašu, kuris taikomas tinklui priklausančioms audito įmonėms.

Kaip galima būtų praktiškai pritaikyti 70 % ribą

Ar ši riba taikoma trečiaisiais ar ketvirtaisiais metais?

FEE žinoma, kad diskutuojama dėl dviejų klausimo „Kuriais metais taikoma viršutinė riba?“ aiškinimo variantų. Jie skiriasi tuo, kad pagal vieną skatinama viršutinę ribą pritaikyti 3-iais metais, atsižvelgiant į audito atlygius, nustatytus 1-ais, 2-ais ir 3-iais (preliminarus atlygis) metais, tuo tarpu pagal kitą – 4-ais metais, remiantis faktiniais audito atlygiais, gautais 1-ais, 2-ais ir 3-iais metais.

FEE mano, kad logiškiausia būtų taikyti pastarąjį metodą, nes pagal jį naudojami faktiniai trejų metų skaičiai (atlygis už audito ir ne audito paslaugas), palyginti su galimybe naudoti įvertintą trečiųjų metų atlygį.

Viršutinė riba taikoma tik tais atvejais, kai NAP teikiamos daugiau kaip trejus finansinius metus iš eilės. Šis pavyzdys parodo, kaip ši viršutinė riba negali būti taikoma, jeigu pertraukiamas nuoseklaus NAP teikimo laikotarpis.

Pavyzdys.

A viešojo intereso įmonė paskyrė B audito įmonę atlikti auditą 2021 m. pradžioje. Audito įmonė anksčiau neteikė NAP A viešojo intereso įmonei. Pirmieji metai, per kuriuos B audito įmonė auditavo A viešojo intereso įmonę, baigėsi 2021 m. gruodžio 31 d. Viršutinė riba, atsižvelgiant į 4-ių metų atlygių tikrinimo metodą, turėtų būti taikoma taip:

Metai	B audito įmonės nustatytas atlygis	Vidutinis trejų metų audito atlygis	Viršutinė ri-ba (70 % nuo viduti-nio trejų me-tų audito atlygio	Bendras atlygis už suteiktas NAP (nedraudžia mas)	Viršutinė riba
2021-12-31	200	netaikoma	netaikoma	200	Netaikoma: neteiktos trejus metus iš eilės.
2022-12-31	203	netaikoma	netaikoma	180	Netaikoma: neteiktos trejus metus iš eilės.
2023-12-31	208	203,67	netaikoma	150	Netaikoma: Trejų metų iš eilės laikotarpis baigsis metų pabaigoje. Todėl viršutinė riba bus taikoma kitais metais.
2024-12-31	210	207	142,57	87	Viršutinė riba taikoma, tačiau nėra jokio pažeidimo, nes 87 už NAP yra mažesnis nei 142,57.
2025-12-31	215	211	144,9	0	NAP neteiktos: todėl neskaičiuojama.
2026-12-31	219	214,67	netaikoma	140	Netaikoma: neteiktos trejus metus iš eilės.
2027-12-31	234	222,67	netaikoma	300	Netaikoma: neteiktos trejus metus iš eilės.
2028-12-31	245	232,67	155,87	250	Netaikoma: neteiktos trejus metus iš eilės.
2029-12-31	250	243	162,87	150	Viršutinė riba taikoma, tačiau nėra jokio pažeidimo, nes 150 už NAP yra mažesnis nei 162,87.

Kuriais metais pirmą kartą pradedama taikyti viršutinė riba?

Kilo daug diskusijų dėl finansinių metų, kuriais pirmą kartą pradedama taikyti viršutinė atlygių už NAP riba. Jeigu laikomasi prielaidos, kad VIĮ finansiniai metai baigiasi 2016 m. gruodžio 31 d., būtų logiška teigti, kad pirmą kartą ji turi būti taikoma 2020 m. gruodžio 31 d. Tai nustatoma laikantis prielaidos, kad teisės aktas neturėtų būti taikomas retrospektyviai, ir todėl trejų finansinių metų iš eilės pabaiga bus 2017, 2018 ir 2019 m. gruodį. Pagal šią logiką neįtraukiama 2016 m. gruodžio 31 d., nes šią datą teisės aktas dar negaliojo visus finansinius metus. Jeigu pasirenkama, kad viršutinė riba pradedama taikyti po trejų metų, tuomet ji pradeda galioti 2019 m. gruodžio 31 d.

Ką reiškia antroji 4 straipsnio pastraipa?

FEE nuomone, ši dalis turi būti aiškinama taip, kad skaičiuojant viršutinę ribą leidžiama neįtraukti atlygių už leidžiamas NAP, kurias auditorius privalo teikti pagal konkrečius įstatymo reikalavimus.

Kitos problemos dėl viršutinės ribos

Reglamento straipsnyje nurodoma tik audito įmonė, o apie kitas tinklo audito įmones nieko neužsimenama, todėl skaičiuojant viršutinę ribą turėtų būti įtraukiami tik tie audito atlygiai, kuriuos tąikė audito įmonė[7].

Jeigu audito įmonė neteikė NAP trejus metus iš eilės, akivaizdu, kaip ir buvo parodyta pirmiau, kad tokia viršutinė riba netaikoma. Tačiau tais atvejais, kai auditorius neteikė audito paslaugų trejus metus iš eilės, bet teikė NAP konkrečiai įmonei prieš audito įmonę paskiriant vykdyti teisės aktų nustatytą auditą, kyla abejonių, ar viršutinė riba taikoma ir kada ji taikoma.

Reglamento 4 straipsnio 4 dalyje nurodyta galimybė valstybėms narėms nustatyti mažesnę viršutinę ribą, taikomą NAP, kurias audito įmonė gali teikti. Jeigu valstybė narės pasinaudos tokia galimybe, bus dar sudėtingiau įgyvendinti šią nuostatą, dėl kurios ir taip kyla daug neaiškumą.

Dėl Reglamento nuostatos, taikomos viršutinei atlygio už ne audito paslaugas ribai, suinteresuotosioms šalims kyla praktinio pritaikymo klausimų ir daugybė neaiškumų. Kai kurie pirmiau pateikti FEE teiginiai skirti padėti suinteresuotosioms šalims suprasti ir įgyvendinti šią nuostatą.

Santrauka ir išvados

Kaip nurodyta pirmiau, galima išskirti keturias ne audito paslaugų (NAP) kategorijas:

- paslaugos, kurios draudžiamos visais atvejais (juodasis sąrašas, nesuteikiant jokių išimčių – Reglamento 5 straipsnio 1 dalis);
- papildomos NAP, kurias valstybės narės nusprendžia įtraukti į juodąjį sąrašą, arba griežtesnės taisyklės (Reglamento 5 straipsnio 2 ir 4 dalyje nurodytos galimybės);
- valstybių narių galimybė leisti teikti tam tikras draudžiamas paslaugas, jeigu tenkinami šie trys nustatyti kriterijai (Reglamento 5 straipsnio 3 dalyje nurodyta galimybė):
  - kai tokios paslaugos yra atskirai ar bendrai nereikšmingos arba nedaro tiesioginio poveikio finansinėms ataskaitoms;
  - poveikio įvertinimas yra išsamiai užfiksuotas ataskaitoje audito komitetui; ir
  - laikomasi nepriklausomumo principų.
- NAP, kurios leidžiamos pagal nepriklausomumo principą, t. y.:
  - audito komiteto patvirtintos NAP (Direktyvos 39 straipsnio 6 dalis); ir
  - NAP, kai atlygis už jas neviršija viršutinės ribos (Reglamento 4 straipsnio 2 dalis).

Pradėjus taikyti Reglamentą, ES audito priežiūros aplinka turėtų tapti aiškesne. Tačiau reglamentuose retai suteikiama daug galimybių valstybėms narėms, todėl šių galimybių taikymo mastas turės įtakos priežiūros suvienodinimo lygiui. Kyla rizika, kad bus sukurta per daug sudėtinga priežiūros aplinka, kuri turės įtakos ES verslo plėtros strategijai.

FEE prašo valstybių narių sumažinti tokią riziką ir atidžiai įvertinti pasekmes, kurios atsiras pasinaudojus tokiomis galimybėmis. Tikėtina, kad dėl to verslui bus užkrauta papildoma našta ir bendroje rinkoje nebus sudarytos visiems vienodos sąlygos.

[7] Apima audito atlygius, taikomus pavaldžiosioms įmonėms ir (arba) patronuojančiai įmonei, veikiančiai ES ar už jos ribų.

Priedas. Lentelėje palyginti draudžiamų paslaugų, nurodytų Reglamente (ES) 2014/537 ir BTESV[8] Etikos kodekse, sąrašai.

Toliau pateiktas BTESV Etikos kodekso 290 skyriaus ištraukas sudaro nuostatos, kurios lygiavertės ES Reglamento nuostatoms, tačiau jos neatspindi visų klausimų, į kuriuos būtina atsižvelgti. Svarbu tai, kad jose nenurodomas bendras požiūris į grėsmes ir apsaugos priemones, kurias reikėtų taikyti visais atvejais.

VĮ taikomas ES Reglamentas Draudžiamų paslaugų sąrašas	BTESV Etikos kodeksas VĮ taikomi draudimai 290 straipsnio ištrauka
Mokesčių paslaugos, susijusios su: • **mokesčių formų rengimu;** • **iš darbo užmokesčio išskaičiuojamu mokesčiu;** • **muitais [BTESV kodekse nėra lygiavertės nuostatos];** • **viešųjų subsidijų ir mokesčių paskatų nustatymu, nebent su tokiomis paslaugomis susijusi teisės aktų nustatytą auditą atliekančio auditoriaus arba audito įmonės parama yra nustatyta teisės aktais [BTESV kodekse nėra lygiavertės nuostatos];** • **parama, susijusia su mokesčių institucijų vykdomais mokesčių tikrinimais, nebent su tokiais tikrinimais susijusi teisės aktų nustatytą auditą atliekančio auditoriaus arba audito įmonės parama yra nustatyta teisės aktais;** • **tiesioginių ir netiesioginių mokesčių ir atidėtųjų mokesčių apskaičiavimu;** • **konsultacijomis mokesčių klausimais.**	**Mokesčių paslaugos, kurios apima:** • **mokesčių deklaracijų rengimą.** Dažniausiai nekelia grėsmės nepriklausomumui, jeigu vadovybė prisiima atsakomybę už mokesčių deklaracijas ir visus su jomis susijusius reikšmingus priimtus sprendimus. • **mokesčių apskaičiavimą apskaitos įrašų darymo tikslais (įskaitant ataskaitinio laikotarpio ir atidėtojo mokesčio įsipareigojimų ir turto apskaičiavimą).** Draudžiamos, jeigu jos reikšmingos finansinėms ataskaitoms, apie kurias audito įmonė pareikš nuomonę (išskyrus nepaprastas arba neįprastas situacijas); • **mokesčių planavimą ir kitas konsultavimo mokesčių klausimais paslaugas.** Draudžiamos, jeigu konsultacijos mokesčių klausimais veiksmingumas priklauso nuo atitinkamos taikomos apskaitos sistemos ar pateikimo finansinėse ataskaitose, ir: (a) audito grupei yra iškilę pagrįstų abejonių dėl atitinkamos apskaitos sistemos ar pateikimo pagal taikomą finansinės atskaitomybės tvarką tinkamumo; ir (b) konsultavimo mokesčių klausimais rezultatai turės reikšmingą poveikį finansinėms ataskaitoms, apie kurias audito įmonė turės pareikšti nuomonę. • **pagalbą sprendžiant mokestinius ginčus.** Draudžiamos, jeigu teikiant konsultavimo mokesčių klausimais paslaugas veikiama kaip audito kliento tarpininkas viešajame arbitraže arba teisme, kuriame sprendžiamas mokesčių klausimas, ir susijusios sumos, dėl kurių kilo ginčas, yra reikšmingos finansinėms ataskaitoms, apie kurias audito įmonė reikš nuomonę.
Paslaugos, apimančios bet kokį vaidmenį audituojamos įmonės valdyme ar priimant sprendimus	**Vadovybės atsakomybės prisiėmimas** Vadovybė yra atsakinga už vadovavimą įmonei ir jos veiklos krypties parinkimą, įskaitant svarbius sprendimus, dėl žmogiškųjų, finansinių, fizinių ir nematerialiųjų išteklių įsigijimo, naudojimo ir kontrolės. Ar už tam tikrą veiklą atsakinga vadovybė, priklauso nuo aplinkybių ir reikalauja sprendimo priėmimo. Veiklos, už kurią paprastai atsakinga vadovybė ir kurios dėl to yra draudžiamos, pavyzdžiai: • politikos nustatymas ir strateginių sprendimų priėmimas; • vadovavimas įmonės darbuotojams ir atsakomybė už jų veiksmus; • įgaliojimų atlikti ūkines operacijas suteikimas; • sprendimai, kurias iš įmonės ar trečiųjų šalių pateiktų rekomendacijų verta įgyvendinti; ir • atsakomybė už vidaus kontrolės sukūrimą, įgyvendinimą ir palaikymą. Antra vertus, vadovybė paprastai neatsako už veiklą, kuri yra įprastinio ir administracinio pobūdžio arba susijusi su nereikšmingais dalykais. Be to, patarimų ir rekomendacijų teikimas vadovybei, siekiant padėti atlikti jos pareigas, nėra laikomas vadovybės lygmens pareigomis.

[8] Tarptautinių buhalterių etikos standartų valdyba® (TBESV®, Etikos valdyba) – tai nepriklausoma standartus rengianti organizacija, kuri atstovauja visuomenės interesams ir rengia griežtus, bei pasauliniu mastu tinkamus taikyti standartus, įskaitant reikalavimus auditoriaus nepriklausomumui, skirtus buhalteriams profesionalams visame pasaulyje. Visi jie pateikti Buhalterių profesionalų etikos kodekse™ (toliau – kodeksas). Šį kodeksą galima rasti adresu: http://www.ifac.org/sites/default/files/publications/files/2013-IESBA-Handbook.pdf

Informacinis dokumentas

VĮ taikomas ES Reglamentas Draudžiamų paslaugų sąrašas	BTESV Etikos kodeksas VĮ taikomi draudimai 290 straipsnio ištrauka
Buhalterinės apskaitos tvarkymas ir apskaitos dokumentų ir finansinių ataskaitų rengimas	**Apskaitos tvarkymas ir finansinių ataskaitų sudarymas** Apima tokias apskaitos paslaugas kaip apskaitos dokumentų ar finansinių ataskaitų rengimas. Draudžiamos paslaugos: apskaitos paslaugos, įskaitant darbo užmokesčio skaičiavimo paslaugas, arba finansinių ataskaitų, apie kuras audito įmonė pareikš nuomonę, ar finansinės informacijos, kuri sudaro finansinių ataskaitų pagrindą, rengimas
Darbo užmokesčio skaičiavimo paslaugos	
Vidaus kontrolės arba rizikos valdymo procedūrų, susijusių su finansinės informacijos rengimu ir (arba) kontrole, planavimas ir diegimas **arba** **Finansinių informacijos technologijų sistemų planavimas ir diegimas**	**IT sistemų paslaugos** Su informacinių technologijų (IT) sistemomis susijusios paslaugos apima techninės ir programinės įrangos sukūrimą ir diegimą. Tokios sistemos gali būti naudojamos rinkti pirminius duomenis, veikti kaip finansinės atskaitomybės vidaus kontrolės dalis, ar rengti apskaitos įrašams ar finansinėms ataskaitoms svarbią informaciją; arba sistemos gali būti nesusijusios su audito kliento apskaitos įrašais, finansinės atskaitomybės vidaus kontrole ar finansinėmis ataskaitomis. Tokios paslaugos yra draudžiamos, jeigu jos susijusios su kūrimu ar diegimu IT sistemų, kurios: • sudaro svarbią finansinei atskaitomybei taikomos kontrolės dalį, arba • rengia informaciją, kuri yra svarbi kliento apskaitos įrašams ar finansinėms ataskaitoms, apie kurias audito įmonė pareikš nuomonę.
Vertinimo paslaugos, įskaitant vertinimus, susijusius su aktuarijų paslaugomis ar paramos sprendžiant ginčus paslaugomis	**Vertinimo paslaugos** Teikiant vertinimo paslaugas gali būti daromos prielaidos dėl būsimų įvykių, taikomos atitinkamos metodikos ir būdai ar jų deriniai, siekiant apskaičiuoti tam tikrą turto, įsipareigojimų arba viso verslo vertę arba verčių ribas. Draudžiamos, jeigu vertinimai, kartu ar atskirai, turės reikšmingą poveikį finansinėms ataskaitoms, apie kurias audito įmonė pareikš nuomonę. **Su bylinėjimusi susijusios paslaugos** Paslaugos, teikiamos klientui bylinėjantis, gali apimti tokias paslaugas, kaip, pavyzdžiui, buvimas ekspertu-liudininku, įvertintų nuostolių arba kitų dėl bylinėjimosi ar teisminio ginčo gautinų arba mokėtinų sumų apskaičiavimas, pagalba tvarkant ar gaunant atitinkamus dokumentus. Draudžiamos, jeigu teikiant tokias paslaugas yra apskaičiuojami nuostoliai ar kitos sumos, kurios, kartu ar atskirai, turės reikšmingą poveikį finansinėms ataskaitoms, apie kurias audito įmonė pareikš nuomonę.

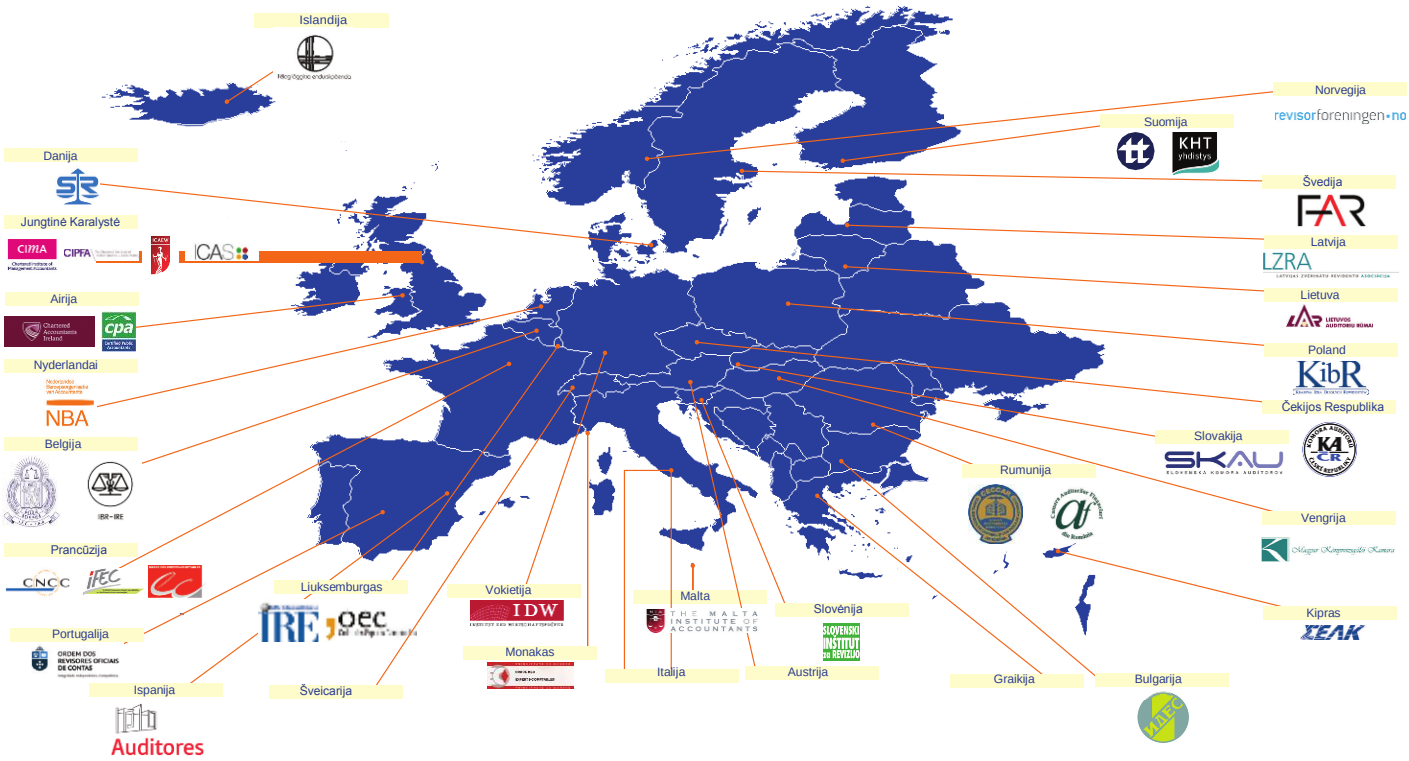
VIĮ taikomas ES Reglamentas Draudžiamų paslaugų sąrašas	BTESV Etikos kodeksas VIĮ taikomi draudimai 290 straipsnio ištrauka
Teisinės paslaugos, susijusios su: • **bendro pobūdžio patarimo teikimu;** • **derybomis audituojamos įmonės vardu; ir** • **atstovavimu nagrinėjant teisminius ginčus.**	**Teisinės paslaugos** **Teisinės paslaugos** yra tokios paslaugos, kurias teikiantis asmuo turi leidimą veikti kaip teisininkas teismuose pagal tą jurisdikciją, pagal kurią teikiamos šios paslaugos, arba turi būti įgijęs reikiamą teisininko išsilavinimą, leidžiantį užsiimti teisininko praktika. Priklausomai nuo jurisdikcijos teisinės paslaugos apima daugybę ir įvairių sričių paslaugas, įskaitant bendrovių valdymo ir komercinio pobūdžio paslaugas, pavyzdžiui, pagalba klientams ir jų konsultavimas sudarant sutartis, bylinėjantis, vykdant verslo jungimą ir (ar) įsigijimą, ir pagalba kliento vidaus teisės skyriui. **Vyriausiojo patarėjo** pareigos yra viena iš vyresniųjų vadovų pareigų, kurios apima atsakomybę už daugelį juridinio asmens teisės klausimų. Draudžiam teikti, jeigu: • teisinių paslaugų teikimas reiškia **dalyvavimą audito kliento vardu** sprendžiant ginčą arba bylinėjantis, o susijusios sumos yra reikšmingos finansinėms ataskaitoms, apie kurias audito įmonė pareikš nuomonę. • audito įmonės partneris ar darbuotojas skiriamas audito kliento **vyriausiuoju patarėju** teisės klausimais.
Paslaugos, susijusios su audituojamos įmonės vidaus audito funkcijomis	**Vidaus audito paslaugos** Vidaus audito veikla gali būti: • vidaus kontrolės stebėsena – kontrolės priemonių peržiūra, jos veikimo stebėjimas ir rekomendacijų jai patobulinti teikimas; • finansinės ir veiklos informacijos nagrinėjimas – priemonių, naudotų nustatyti, įvertinti, klasifikuoti ir pateikti finansinę ir veiklos informaciją, peržiūra, konkrečių straipsnių nagrinėjimas, tame tarpe išsamus ūkinių operacijų, likučių ir procedūrų patikrinimas; • bendrovės veiklos, įskaitant jos ne finansinę veiklą, ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo peržiūra; ir • atitikties įstatymams, kitiems teisės aktams ir išorės priežiūros institucijų reikalavimams, taip pat vadovybės politikos, nurodymų ir kitų vidaus reikalavimų laikymosi peržiūra. Vidaus audito paslaugos yra draudžiamos, jeigu jos susijusios su: • reikšminga finansinei atskaitomybei taikomų vidaus kontrolės priemonių dalimi; • finansinės apskaitos sistemomis, iš kurių yra gaunama informacija, kuri atskirai ar visa kartu yra reikšminga kliento apskaitos įrašams ar finansinėms ataskaitoms, apie kurias įmonė reikš nuomonę; arba • sumomis ar atskleidžiama informacija, kuri atskirai ar visa kartu yra reikšminga finansinėms ataskaitoms, apie kurias audito įmonė reikš nuomonę.

VĮ taikomas ES Reglamentas Draudžiamų paslaugų sąrašas	BTESV Etikos kodeksas VĮ taikomi draudimai 290 straipsnio ištrauka
Paslaugos, susijusios su audituojamos įmonės finansavimu, kapitalo struktūra bei paskirstymu ir investavimo strategija, išskyrus patikinimo paslaugų teikimą finansinių ataskaitų atžvilgiu, pavyzdžiui, su audituojamos įmonės leidžiamais prospektais susijusių patvirtinimo laiškų siuntimas.	**Bendrovės finansų tvarkymo paslaugos** Apima pagalbą audito klientui rengiant bendrovės strategijas, galimų audito kliento siektinų tikslų nustatymą, patarimus dėl pardavimo ūkinių operacijų, pagalbą vykdant kapitalo pritraukimo ūkines operacijas arba konsultavimą struktūrizavimo klausimais. Draudžiamos, jeigu konsultacijos bendrovės finansų tvarkymo klausimais veiksmingumas priklauso nuo atitinkamos taikomos apskaitos sistemos ar pateikimo finansinėse ataskaitose, ir: • audito grupei yra iškilę pagrįstų abejonių dėl atitinkamos apskaitos sistemos ar pateikimo pagal taikomą finansinės atskaitomybės tvarką tinkamumo; ir • konsultavimo bendrovės finansų tvarkymo klausimais rezultatai turės reikšmingą poveikį finansinėms ataskaitoms, apie kurias audito įmonė turės pareikšti nuomonę.
Rėmimas, brokerio paslaugos ar dalyvavimas platinant audituojamos įmonės akcijas [pagal BTESV kodeksą šios paslaugos priskiriamos bendrovės finansų tvarkymo paslaugoms].	Draudžiamos paslaugos, kurios apima audito kliento akcijų reklamavimą, prekybą jomis arba įsipareigojimą jas platinti.

Žmogiškųjų išteklių paslaugos, susijusios su:
 	
• **vadovavimu, kai pareigos sudaro galimybę daryti reikšmingą įtaką rengiant apskaitos dokumentus ar finansines ataskaitas, kurių teisės aktų nustatytas auditas yra atliekamas, kai tokios paslaugos apima:**
 	
  ○ **kandidatų tokioms pareigoms užimti paiešką ir suradimą; arba**
 	
  ○ **kandidatų tokioms pareigoms užimti rekomendacijų tikrinimą;**
 	
• **organizacijos struktūros formavimu; ir**
 	
• **išlaidų kontrole.**
	Darbuotojų samdymo paslaugos
	
	Draudžiamos, jeigu teisės aktais nustatytą auditą atliekantis auditorius arba audito įmonė prisiima kliento vadovybės lygmens pareigas: veikia kaip derybininkas kliento vardu, ir jeigu visus įdarbinimo sprendimus priima ne pats klientas.
	
	Jeigu samdomas direktorius ar bendrovės vadovas, ar vyresniosios vadovybės pareigūnas, galintis daryti reikšmingą įtaką kliento apskaitos įrašų ar finansinių ataskaitų, apie kurias audito įmonė pareikš nuomonę, rengimui, draudžiama:
	
	• ieškoti ar kviesti kandidatus užimti tokias pareigas; ir
	
	• apsiimti tikrinti galimų kandidatų į tokias pareigas rekomendacijas.

Informacinis dokumentas

FEE ir jos nariai

FEE yra regioninė Tarptautinės buhalterių federacijos (TBF) organizacija.

Apie FEE

FEE (Europos buhalterių federacija, pranc. Fédération des Experts-comptables Européens) – tai tarptautinė ne pelno siekianti organizacija, kurios būstinė yra Briuselyje ir kuri atstovauja 47 profesionalių buhalterių ir auditorių institucijoms 36 Europos šalyse, tarp kurių yra 28 ES valstybės narės.

FEE taip pat narystę turi daugiau kaip 800 000 profesionalių buhalterių, dirbančių skirtingose srityse – valstybinėse audito tarnybose, mažose ir didelėse apskaitos įmonėse, įvairių dydžių verslo įmonėse, valstybinėse ir švietimo įstaigose – visi, kurie prisideda prie to, kad Europos ekonomika taptų veiksmingesnė, skaidresnė ir tvaresnė.

Ieškokite mūsų